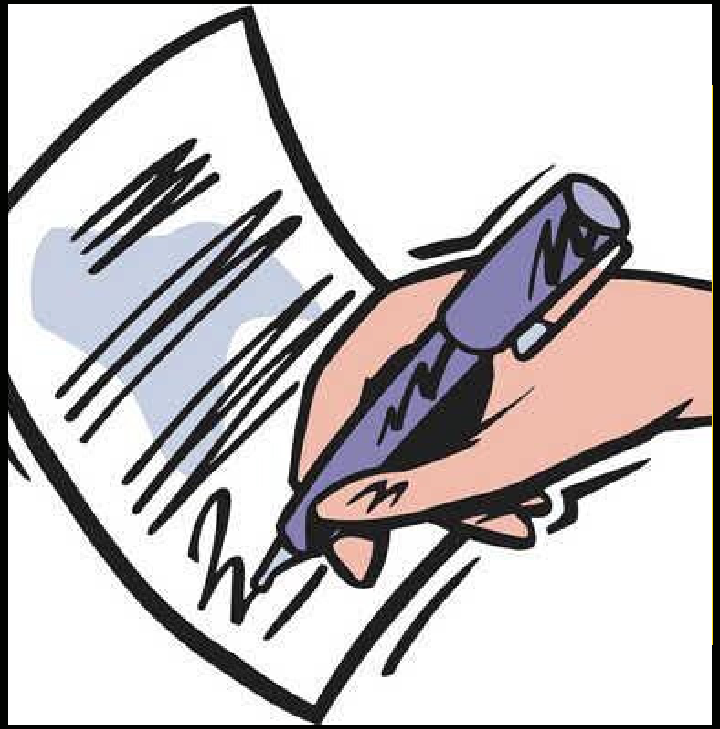

DALUMAT-SALITA

MGA SALITA NG TAON/SAWIKAAN

YUNIT 1

PAGSIPAT SA MGA AWITIN BILANG

PANIMULANG PAGDADALUMAT

YUNIT 1

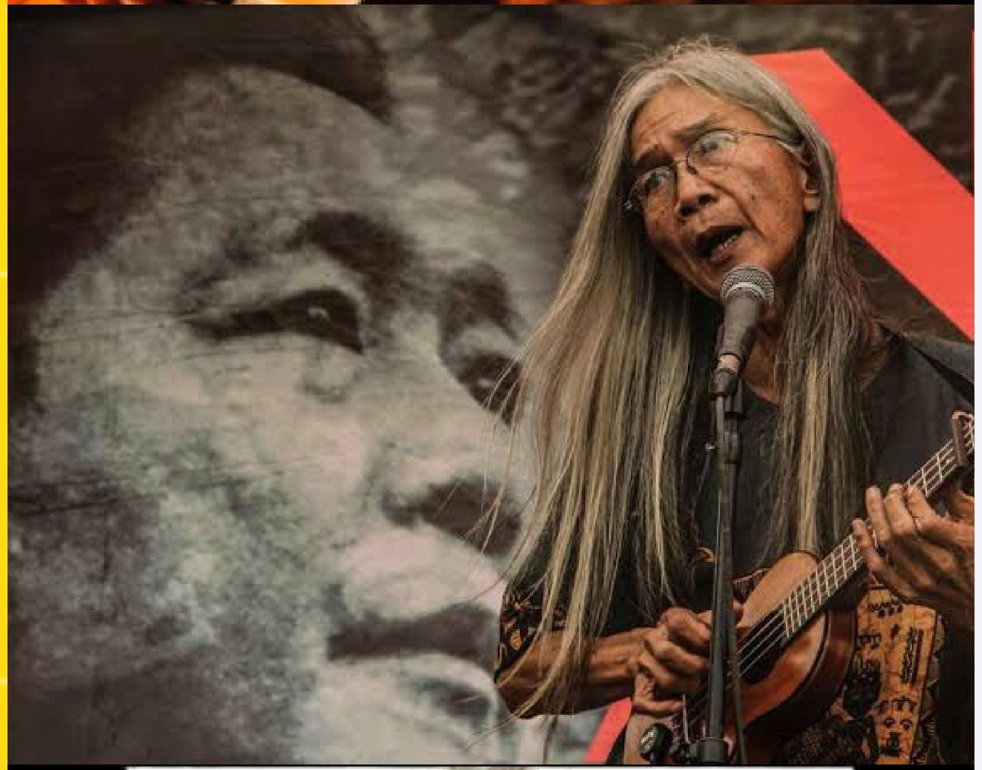

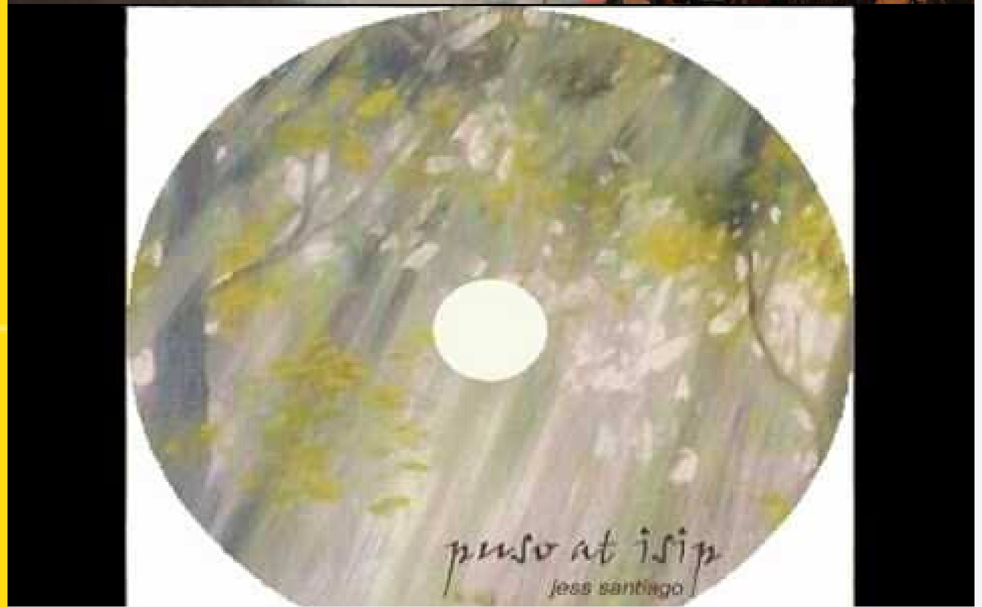

"LOOB" NI JESS SANTIAGO

Sino nga ba si Jess Santiago? (Jesus Manuel Santiago)

* isang musikero at kompositor ng mga awiting may kamalayang panlipunan
* ilan sa kanyang mga likhang kanta ay ang "Huling Balita", "Martsa ng Bayan", "Meme Na" at ang "Pitong LIbong Pulo"
* isa sa kanyang mga prestihiyong gawa ni Jess Santiago ay ang "Loob"

Loob ni Jess Santiago

Wika nati'y simpleng-simple
Pero ubod ng lalim
Para sa hindi Pinoy
Napakahirap sisirin
Ang looban ay sulok ng pook
Ang magnanakaw ay nanloloob
Ang alinlangan ay dalawang-loob
Ang hinanakit ay sama ng loob
Bituka at atay ay laman-loob
Mandurugas ay masasamang-loob

Loob ni Jess Santiago

Ang katapangan ay lakas ng loob
Ang natatakot ay mahina ang loob
Wika ang tulay na tuloy-tuloy
Sa loob ng puso at utak ng Pinoy
Wika ang tulay na tuloy-tulo
Sa loob ng puso at utak ng Pinoy
Marami tayong katagang
Iba't iba'ng kahulugan
Na para sa hindi Pinoy, mahirap maintindihan

Loob ni Jess Santiago

Ang pagpasok ay pagpaloob
Pagsisisi'y pagbabalik-loob
Ang kabarkada'y kapalagayang-loob
Ang kaibiga'y katapatang-loob
Ang taong matatag ay buo ang loob
Ang nagtitimpi kulo'y nasa loob
Ang isip at damdamin ay niloloob
Hindi nababayaran ang utang na loob
Wika ang tulay na tuloy-tuloy
Sa loob ng puso at utak ng Pinoy

Loob ni Jess Santiago

Wika ang tulay na tuloy-tuloy
Sa loob ng puso at utak ng Pinoy
Kaya ang wika'y dapat pag-aralan
Kung nais nating magtuloy
Hanggang sa kaloob-loooban ng puso't utak ng Pinoy
Wika ang tulay na tuloy-tuloy
Sa loob ng puso at utak ng Pinoy
Wika ang tulay na tuloy-tuloy
Sa loob ng puso at utak ng Pinoy
Wika ang tulay na tuloy-tuloy
Hanggang sa kaloob-looban
Ng puso't utak ng Pinoy

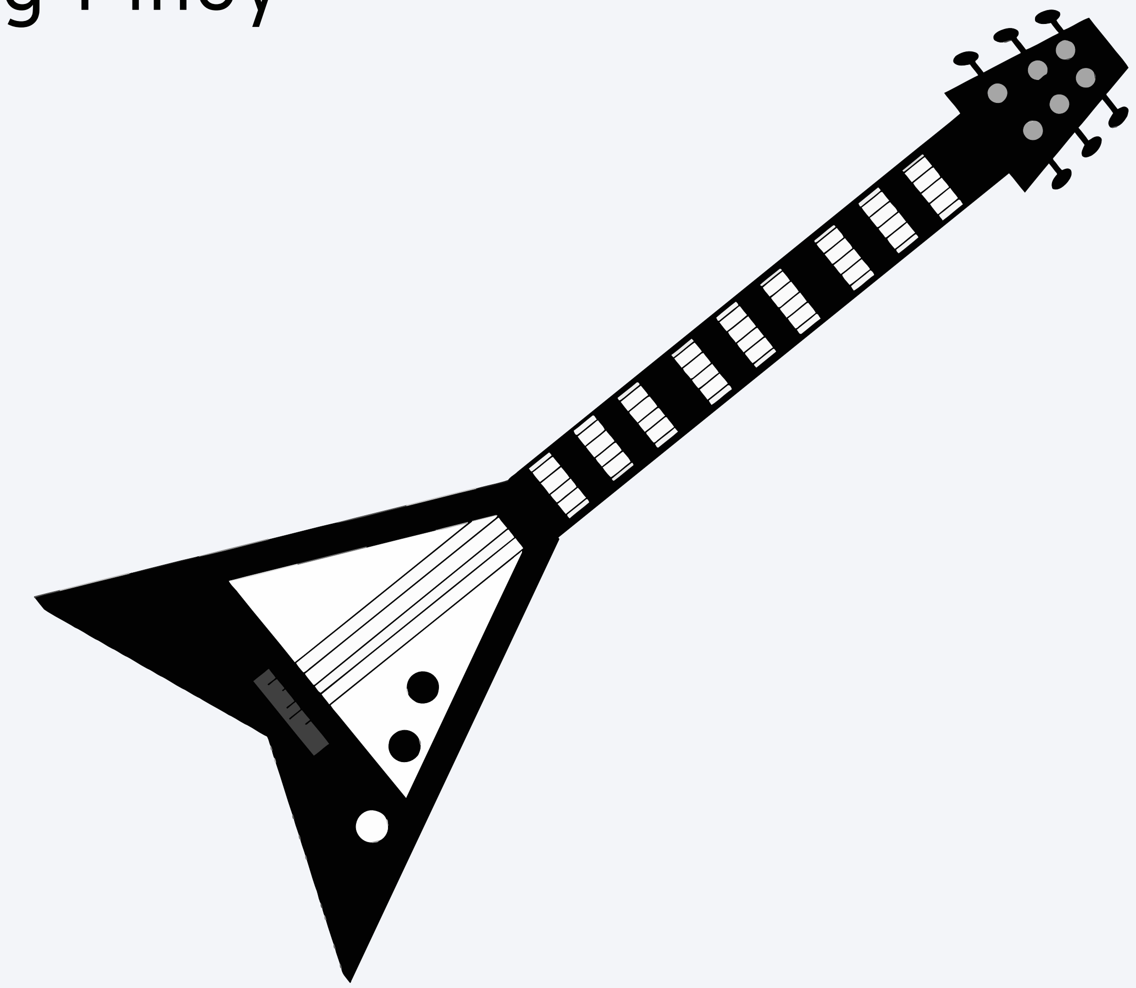

MGA GINAMIT NA SALITA

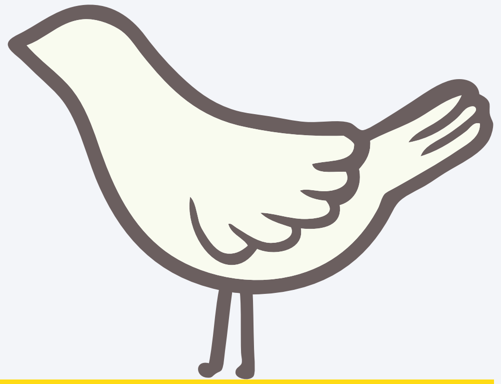

LOOBAN

sulok ng pook

Halimbawa: Inilalarawan si Aling Busyang na “sirena" ng looban.

NANLOLOOB

manloloko

Halimbawa: Napakaraming manloloob ang naiulat sa ating baranggay noong nakaraang linggo.

SAMA NG LOOB

hinanakit

Halimbawa: Sa halip, subukang magsabi ng isang bagay na magpapagaan sa sama ng loob ng iyong minamahal.

DALAWANG-LOOB

alinlangan

Halimbawa: Nais na sana nyang gumawa ng desisyon ngunit ng dumating ang kinabukasan, sya ay biglang nagdalawang-loob.

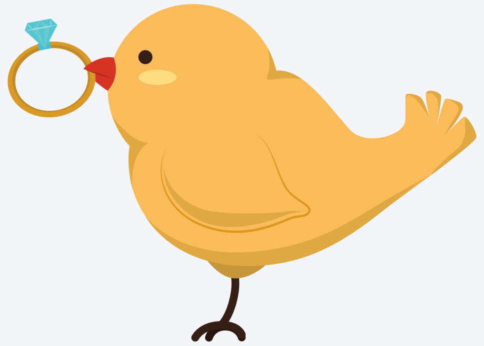

MGA GINAMIT NA SALITA

PAGBABALIK-LOOB

pagsisisi

Halimbawa: Ang kanyang naging desisyon na pagbabalik-loob sa Panginoon ay labis na nagpasaya sa kanyang pamilya.

KAPALAGAYANG-LOOB

kabarkada

Halimbawa: Napakaraming manloloob ang naiulat sa ating baranggay noong nakaraang linggo.

KATAPATANG-LOOB

kaibigan

KULO'Y NASA LOOB

nagtitimpi

MGA GINAMIT NA SALITA

NILOLOOB

isip at damdamin

MASASAMANG-LOOB

mandurugas

Halimbawa: Talamak na ang mga taong may masasamang-loob sa bawat sulok ng ating bansa.

LAKAS NG LOOB

katapangan

Halimbawa: Kulang sya ng lakas ng loob upang subukan ang mga pagsubok sa kanyang karera.

MAHINA ANG LOOB

natatakot

Halimbawa: Sadyang mahina ang loob ni Juanito kaya sya'y umatras sa kanyang laro kaninang umaga.

MGA AWITING MAARI DING MAGAMIT SA PAGDADALUMAT:

TULDOK NG ASIN

pilosopikal na pagdalumat't sa puno't dulo ng buhay at pag-iral o existence, gamit ang konsepto ng tuldok.

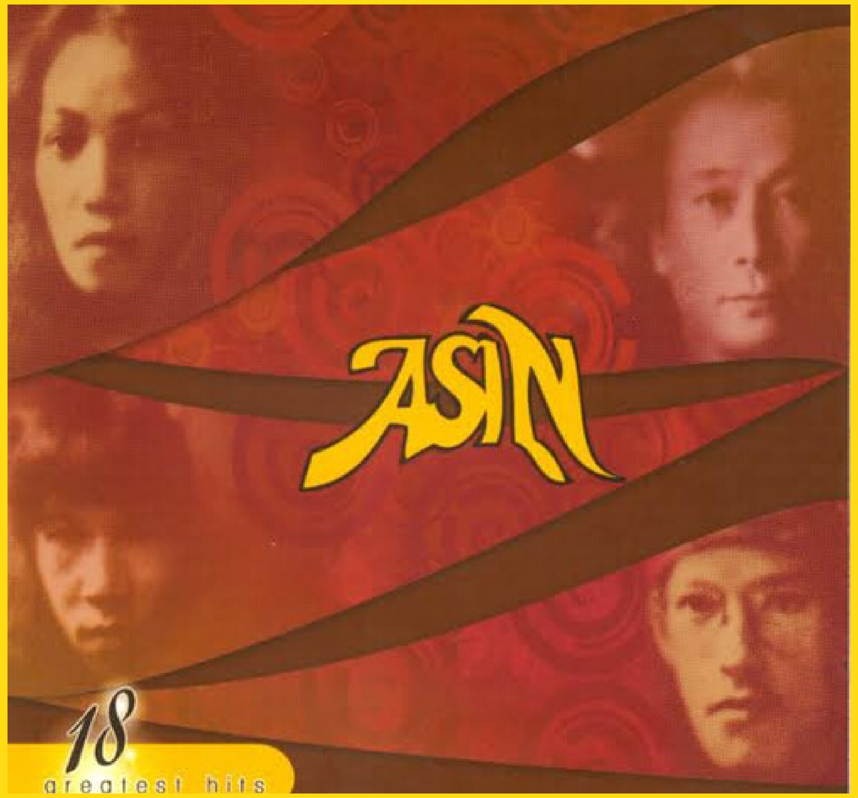

BATINGAW NG ASIN

pagdalumat sa konsepto ng karapatang pantao sa kontekstong Pilipino.

LAGING IKAW NI JESS SANTIAGO

pagdalumat sa mga salita/konseptong Pilipino na magkakaugnay, magkakapares, at magkakasalungat.

MGA AWITING MAARI DING MAGAMIT SA PAGDADALUMAT:

PANANAGUTAN NI EDUARDO PARDO HONTIVEROS, S.J.

pagdalumat sa konsepto ng panlipunang pananagutan o responsibilidad ng tao sa kanyang kapwa at bansa

TAYO'Y MGA PINOY NI HEBER BARTOLOME/ BANYUHAY

pagdalumat sa kolonyal na mentalidad ng mga Pilipino.

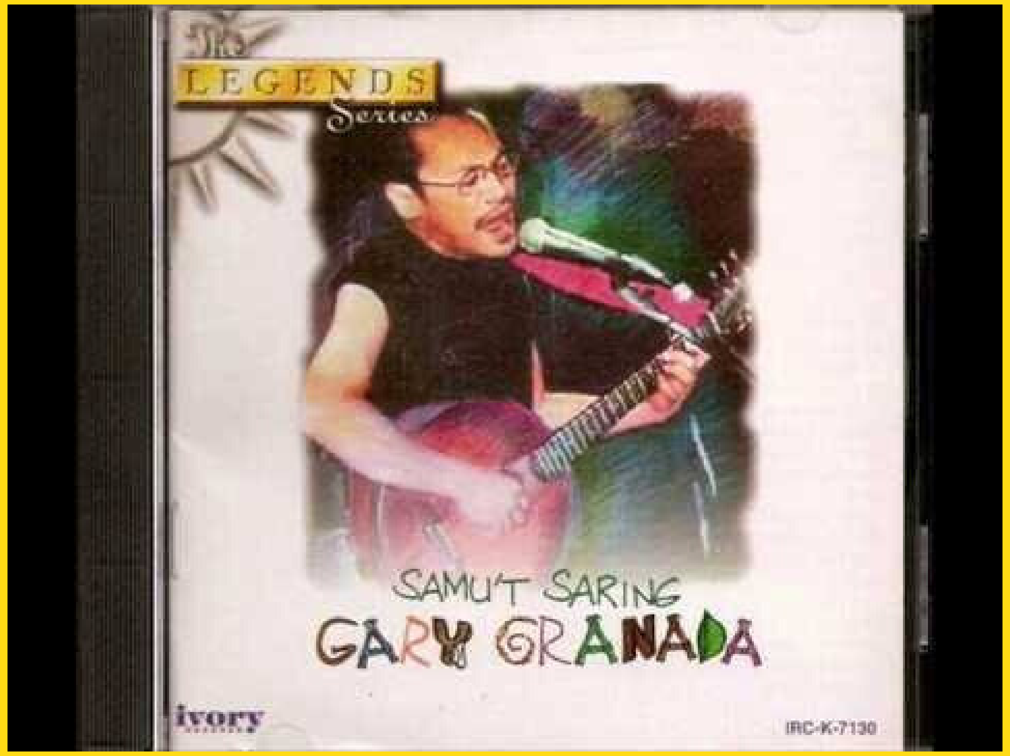

HOLDAP NI GARY GRANADA

pagdalumat sa konsepto ng krimen- malalaki at dambuhalang krimen.

MGA AWITING MAARI DING MAGAMIT SA PAGDADALUMAT:

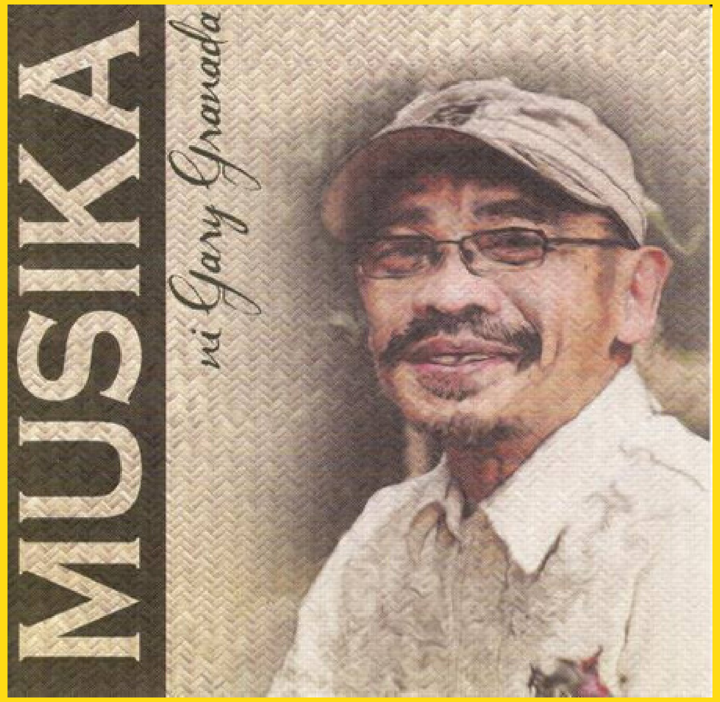

MAMAMAYAN ANG MAMAMAYAN NI GARY GRANADA

pagdalumat sa konsepto ng pagtutulungan, bayanihan ng mga mamamayan para sa pag-unlad ng pamayanan, bilang manipestasyon ng People Power o kapangyarihan ng mga mamamayan.

MABUTING PILIPINO NI NOEL CABANGON

pagdalumat sa mas malalim na kahulugan ng nasyonalismo, lagpas sa nasyonalismong barong Tagalog o nasyonalismong pang-Buwan ng Wika lamang.

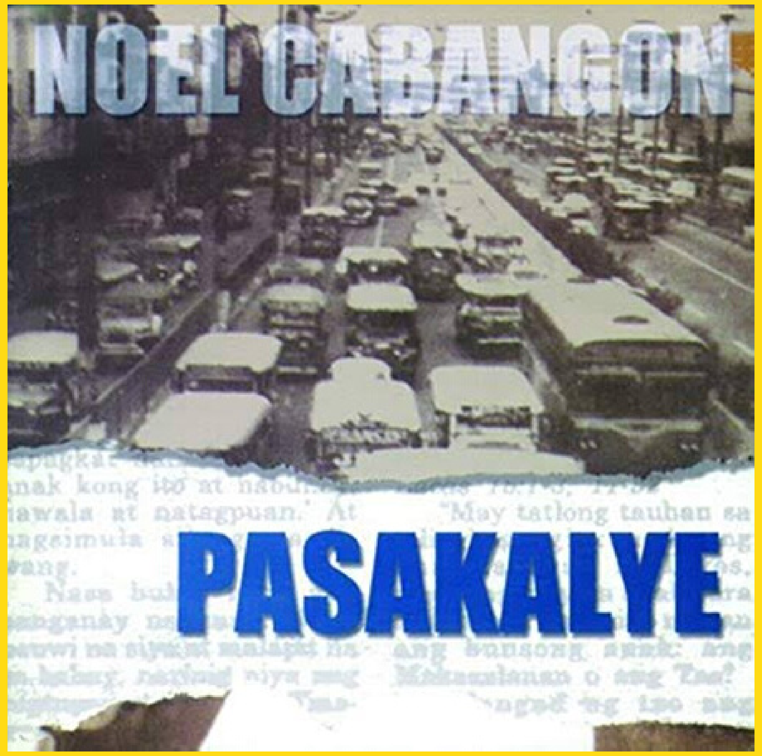

KAYOD KABAYO, KAYOD BARYA NI NOEL CABANGON

pagdalumat sa pangaraw-araw na buhay ng isang ordinaryong PIlipino

MGA AWITING MAARI DING MAGAMIT SA PAGDADALUMAT:

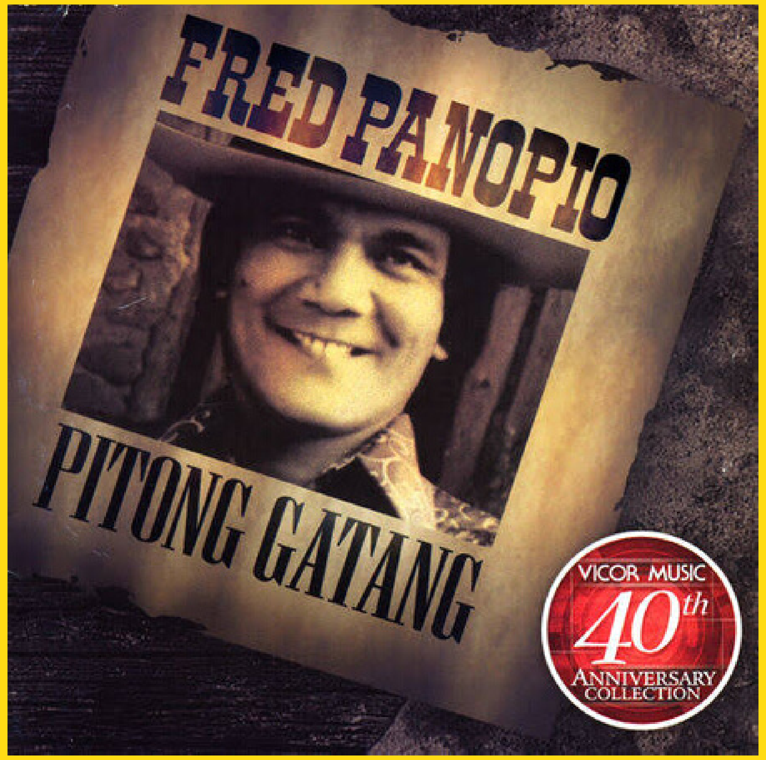

PITONG GATANG NI FRED PANOPIO

pagdalumat sa kultura ng umpukan ng tsismis sa Pilipinas.

KARANIWANG TAO NI JOEY AYALA

pagdalumat sa ugnayan ng mga suliraning ekonomiko ng mga ordinaryong tao, at pagkawasak ng kalikasan.

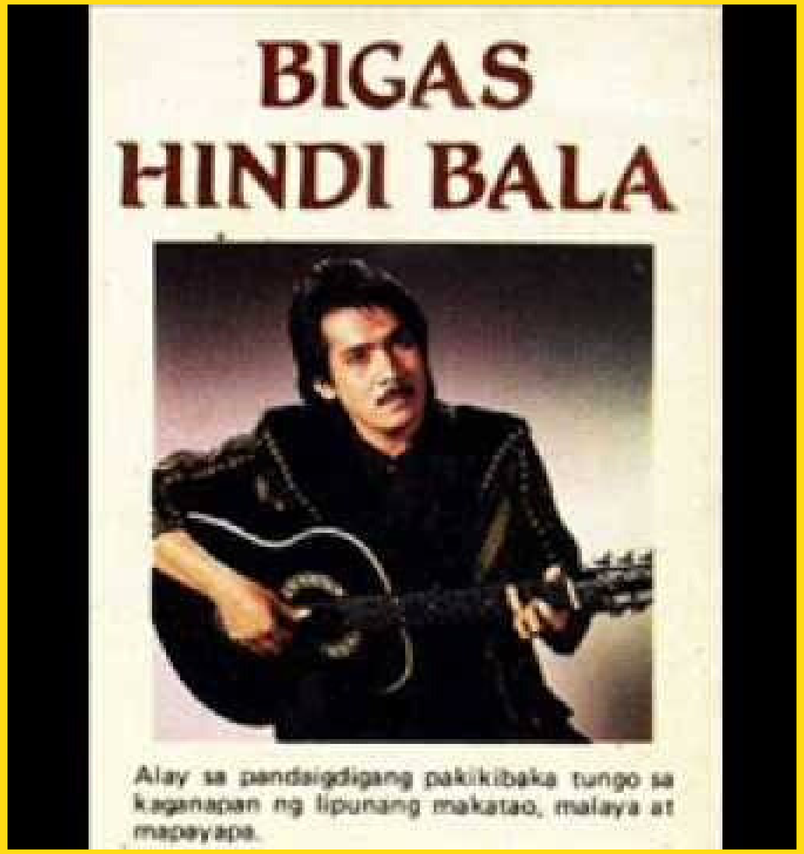

PINGGAN NI POL GALANG

pagdalumat sa konsepto ng pagkakaibigan o relasyon ng mga bansa, at soberanya.

MGA AWITING MAARI DING MAGAMIT SA PAGDADALUMAT:

KAPAYAPAAN HATID NG KATURUNGAN NG SINAGLAHI

pagdalumat sa iba't ibang konsepto ng katarungan at kapayapaan.

AMBAG NG SAWIKAAN SA PAGDADALUMAT

Sa mas malawak na larangan, makabuluhang ambag sa pagdadalumat-saita ang proyektong kumperensyang Sawikaan: Mga Salita ng Taon ng Filipinas Institute of Translation.

Detalyadong tinalakay sa artikulong Tanong -Sagot Ukol sa Sawikaan: Pagpili sa Salita ng Tao na inilathala ng Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) (2016) ang pinagmulan at direksyon ng Sawikaan.

AMBAG NG SAWIKAAN SA PAGDADALUMAT

Nagsimula ito noong 2004 at sinundan noong 2005, 2006, 2007, 2010, 2012, 2014 at 2016.

Itinanghal na Salitang Taon ang mga sumusunod: canvass (2004), huweteng (2005), lobat (2006), miskol (2007), jejemon (2010), wangwang (2012), selfie (2014) at fotobam (2016)

AMBAG NG SAWIKAAN SA PAGDADALUMAT

- Ang lahat ng mga itinampok sa kumperensiya ng Sawikaan ay mga Salita ng Taon dahil naging laman ito ng diskurso ng lipunang Filipino sa nakalipas nga mga tao dahil sa mga kontrobersiya at mahahalagang usapin sa politika, teknolohiya, trapiko, kultura, sosyolohiya, kulturang popular, at iba pa.

AMBAG NG SAWIKAAN SA PAGDADALUMAT

Ilan ang mga nasa baba sa katangian ng mga salitang karaniwang napipili sa Sawikaan :

1. bagong imbento
2. bagong hiram mula sa katutubo o banyagang wika;
3. luma ngunit may bagong kahulugan, at
4. patay na salitang muling binuhay

AMBAG NG SAWIKAAN SA PAGDADALUMAT

Ilan ang mga nasa baba sa katangian ng mga salitang karaniwang napipili sa Sawikaan :

1. bagong imbento
2. bagong hiram mula sa katutubo o banyagang wika;
3. luma ngunit may bagong kahulugan, at
4. patay na salitang muling binuhay

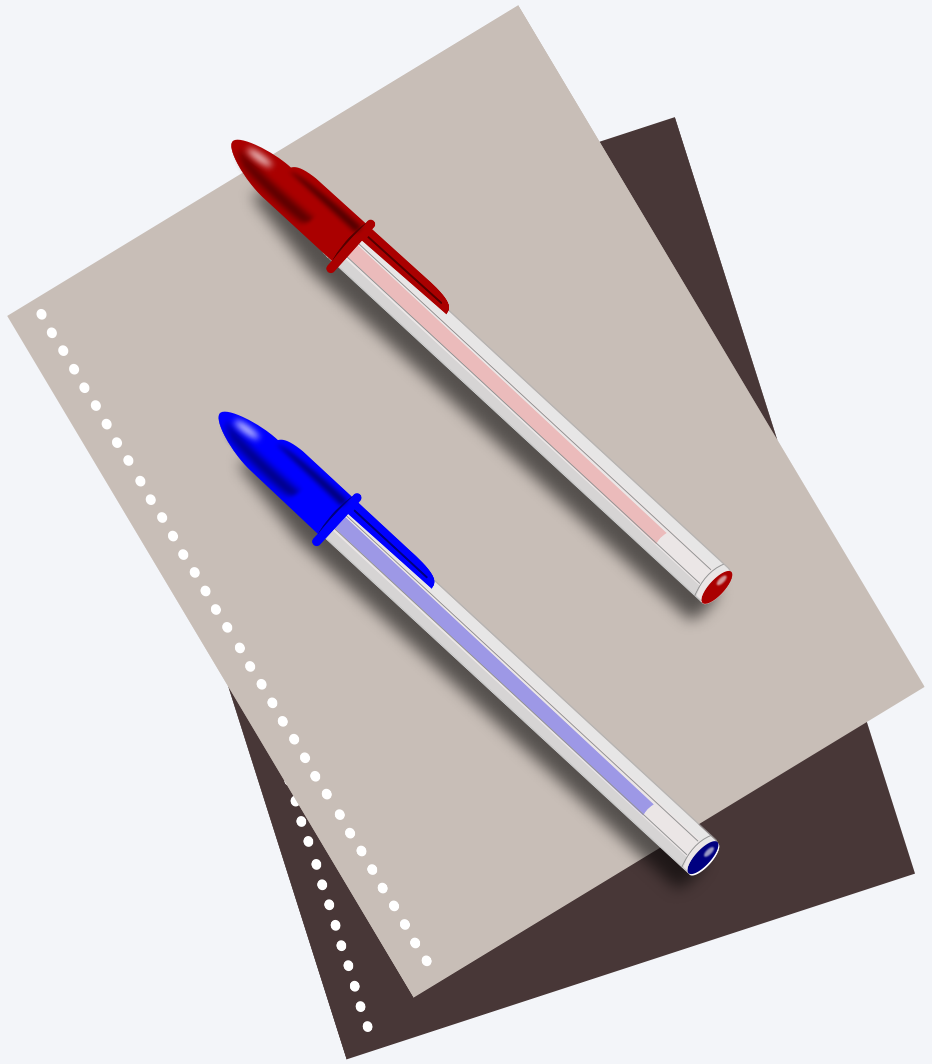

Sa pangkalahatan, narito ang pamantayan ng FIT sa pagpili ng Salita ng Taon:

1. kabuluhan ng salita sa buhay nating mga Filipino at/o pagsalamin nito ng katotohanan o bagong pangyayari sa ating lipunan;

2. lawak at lalim ng saliksik sa salita, gayundin ang retorika o ganda ng paliwanag, at paraan ng pagkumbinsi sa mga tagapakinig; at

3. paraan ng presentasyon.

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

- isang masinsinang talakayan para piliin ang pinakanatatatanging salitang namayani sa diskurso ng sambayang Piiipino sa nakalipas na taon.

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

SA MGA NAGDAANG TAON;

CANVASS - 2004

HUWETENG 2005

LOBAT- 2006

MISKOL - 2007

JEJEMON - 2010

WANGWANG - 2012

SELFIE - 2014

FOTOBAM -2016

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

TOKHANG 2018

NAGMULA SA SALITANG BISAYA NA:

"TOKTOK" (KATOK)

"HANGYO" (PAKIUSAP)

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

IMPLUWENSYA SA MIDYA

1. Double barrel
2. Tokhang at Tropang Buang
3. Madilim ang Gabi
4. Hangyo

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

IMPLUWENSYA SA MIDYA

1. Double barrel

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

IMPLUWENSYA SA MIDYA

1. Double barrel

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

IMPLUWENSYA SA MIDYA

2. TOKHANG AT TROPANG BUANG

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

IMPLUWENSYA SA MIDYA

3. MADILIM ANG GABI

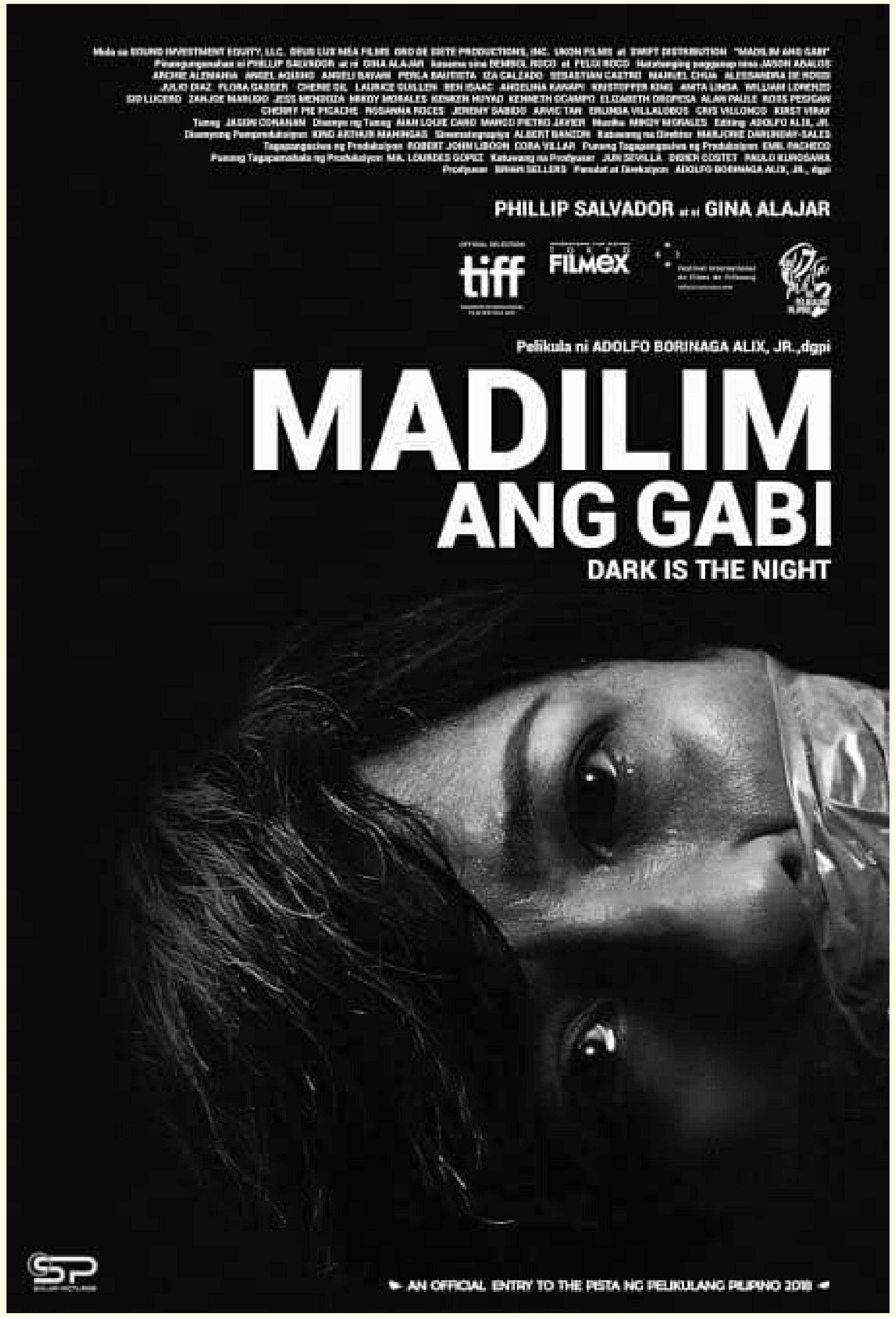

SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN
SAWIKAAN

IMPLUWENSYA SA MIDYA

4. HANGYO

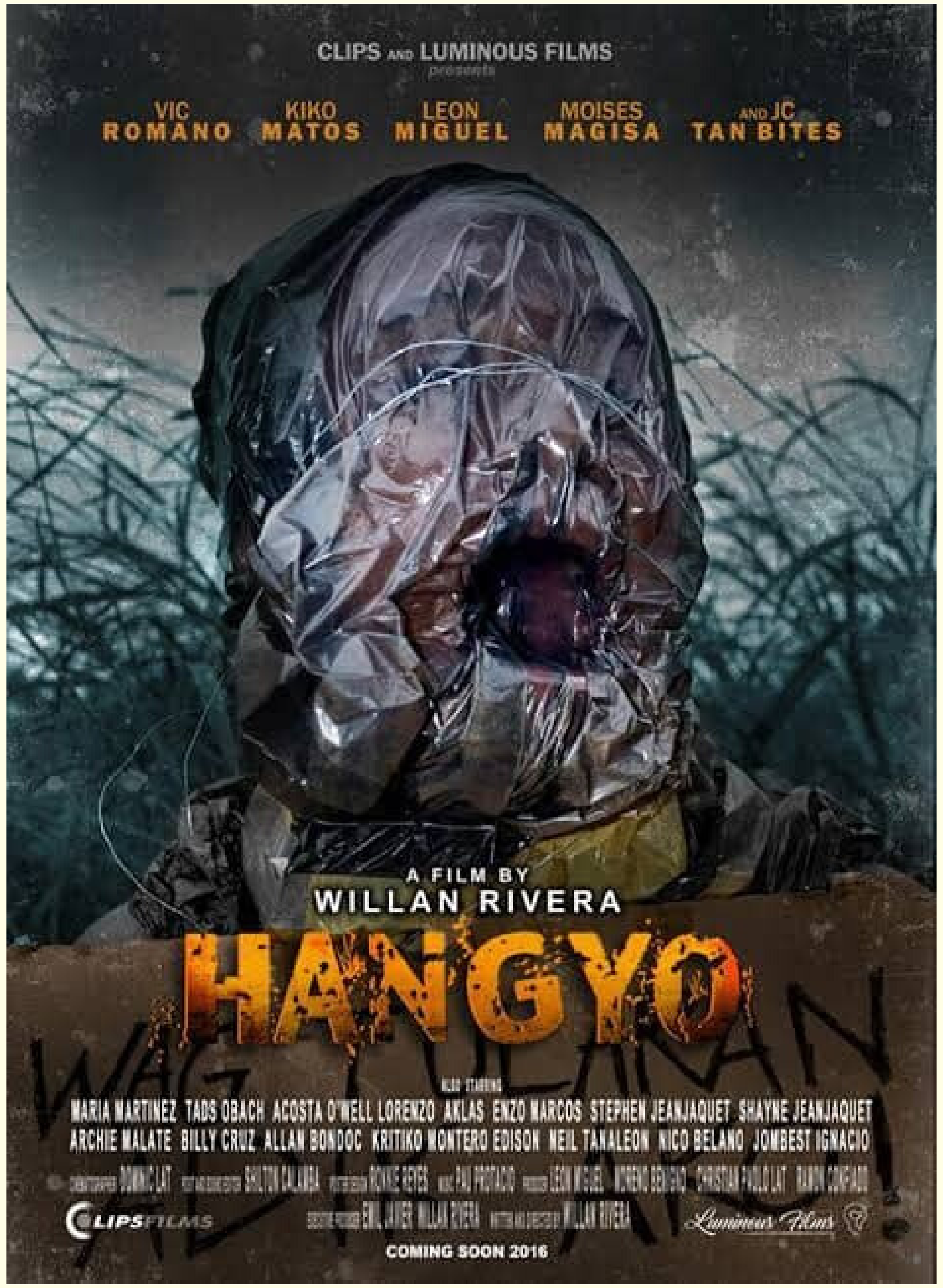

KATANGIAN NG MGA SALITANG KARANIWANG NAPIPILI SA SALITA NG TAON:

NAGLALARAWAN NG ISANG MAHALAGANG PANGYAYARI SA KASAYSAYAN SA ISANG PARTIKULAR NA TAON NA KADALASAN AY POLITIKA

NAGTATAMPOK SA MGA KONTROBERSYAL NA ISYU SA LIPUNAN

GUMIGISING SA DAMDAMIN TUNGO SA PAGBABAGO O PAGHAHANAP NG SOLUSYON SA ISANG PROBLEMA SA LIPUNAN.